

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE IN URESNIČEVANJE ENAKIH MOŽNOSTI INVALIDOV V OBČINI ŠEMŠETER - VRTOJBA ZA OBDOBJE 2022 – 2026

Uresničevanje akcijskega načrta je rezultat sodelovanja javnih služb, nevladnega sektorja, številnih posameznikov od župana do posameznih invalidov, vse v želji, da se najdejo tako sistemske rešitve, ki se tičejo vseh občanov, kot delne, parcialne rešitve, ki se morda zdijo majhne, invalidom pa bistveno spremenijo in izboljšajo vsakdanje življenje.

Na podlagi opravljene analize oseb in prostora v lokalni skupnosti ter upoštevajoč priporočila Standardnih pravil in Agende 22 je pripravljen Akcijski načrt za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Občini Šempeter - Vrtojba, za obdobje štirih let, od leta 2022 do leta 2026.

Akcijski načrt za obdobje 2022-2026 je izdelan na temelju analize o položaju invalidov v občini, h kateri so bile pritegnjene vse zainteresirane javnosti v lokalni skupnosti in širše, da se izpostavi kar največ informacij in indikatorjev, ki so osnova za pripravo celovitega načrta v skladu s potrebami in možnostmi za financiranje le-teh. V ta namen bo jeseni občina organizirala sestanke predsedniki krajevnih skupnosti, nevladnimi organizacijami, ki delujejo na območju občine ter vsemi deležniki v občini. Ker je občina ena manjših v Sloveniji in ker so potrebe invalidov zelo komplementarne s potrebami starostnikov, smo razširili analizo tudi na populacijo starostnikov in poskušali iskati sinergije med obema skupinama prebivalstva.

Vsi objekti javnega značaja (zakon o enakih možnostih) in javne storitve morajo biti z 1.1.2025 dostopni invalidom z gibalnimi in senzoričnimi omejitvami sluha in vida.

V samem načrtu se naslavljajo predvsem potrebe invalidov, je pa zasnovan tako, da vključuje tudi potrebe starejše populacije.

OSVEŠČANJE IN INFORMIRANJE JAVNOSTI O INVALIDSKI PROBLEMATIKI

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SPLETNA STRAN OBČINE	Na spletni strani občine Šempeter-Vrtojba se pripravi portal s celovitim informiranjem: <ul style="list-style-type: none"> o delovanju invalidskih društev dogodki in izboljšave v občini, ki prispevajo k večji vključenosti oseb z posebnimi potrebami informacije o pravicah invalidov področje zaposlovanja invalidov – informacije za iskalce zaposlitve in za delodajalce zdravje in okolje implementacija standardov in smernic za vse vrste invalidnosti Preko spletnega portala občine povezave do spletnih stranih invalidskih organizacij 	Občina Šempeter-Vrtojba: občinska uprava in Svet za invalide. Sodelujejo invalidske organizacije, NIJZ OE Nova Gorica	Občina Šempeter_Vrtojba	Trajna naloga, začetek v letu 2022
SPROTNO OBVEŠČANJE JAVNOSTI O VPRAŠANJIH, USPEHIH, DOGAJANJIH..., KI ZADEVAJO INVALIDE	Občinsko glasilo občine v vsaki številki pripravi rubriko za invalide in poroča o dejavnostih na tem področju.	Uredniški odbor Občinskega glasila	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga, začetek v letu 2022
	Radijske postaje obveščajo o dogajanju v zvezi s projektom Občina po meri invalidov.	Občina Šempeter-Vrtojba; Svet za invalide	Društva invalidov	Trajna naloga, začetek v letu 2022
	Društva na svojih spletnih info straneh predstavijo aktivnosti, ki se izvajajo v Občini Šempeter-Vrtojba	Vsa društva invalidov	Društva invalidov	Trajna naloga, začetek v letu 2022
	Omogočanje najave prireditev, akcij, delavnic v mesečnem napovedniku, ki pride v vsako družino	Občina Šempeter-Vrtojba. Vsa društva invalidov	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga začetek v 2023
	Odprtje profila in objavljanje novic o invalidski problematiki na Facebooku, Pinterestu in Instagramu.	Občina Šempeter-Vrtojba. Vsa društva invalidov	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga začetek v 2023
	Na dveh straneh enkrat mesečno izdaja napovednika poslana v vse družinske skupnosti Občine Šempeter-Vrtojba	Občina Šempeter-Vrtojba	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga začetek v 2023

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
ZAGOTAVLJANJE STROKOVNEGA KADRA	Izvesti tečaj znakovnega jezika za uradnike (upravna enota, občina, šola) in tečaj dela s slepimi in slabovidnimi. (Skupna akcija Občina Renče-Vogrsko in Občina Miren-Kostanjevica in občina Šempeter-Vrtojba)	Društvo gluhih in naglušnih S Primorske Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih N. Gorica	Javna sredstva Občina Renče - Vogrsko Občina Miren-Kostanjevica Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2023
OSVEŠČANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV O INVALIDSKI PROBLEMATIKI	Izvajanje delavnic, predavanj, dodatnih vzgojnih in izobraževalnih vsebin, medsebojni obiski.	Invalidske organizacije Zavod za šolstvo	Invalidske organizacije Zavod za šolstvo Državni proračun	Trajna naloga Izvajanje že poteka

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
UČNI MODUL O INVALIDNOSTI ZA TRETJO TRIADO OŠ	Priprava 5-urnega modula o invalidih za vključitev v učni načrt OŠ z učnimi pripravami za vsako uro.	ViZ zavodi v občini Invalidske organizacije Zavod za šolstvo	ViZ zavodi v občini Invalidske organizacije Zavod za šolstvo	Leto 2023
UČNA POMOČ INVALIDOM V ČASU IZOBRAŽEVANJA	Zagotavlja se individualna učna pomoč na področju osnovnošolskega izobraževanja.	ViZ zavodi v občini, Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote Udeleženci programa javnih del	ViZ zavodi v občini Državni proračun	Trajna naloga Izvajanje že poteka?
AKTIVNOST ZA INTEGRACIJO / INKLUZIJO OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI V REDNE PROGRAME VIZ	Zagotavljanje predšolske vzgoje in varstva v vrtcih ter delovanje osnovnošolskega izobraževanja, ki zagotavlja otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami prilagojeno izvajanje programov in dodatno strokovno pomoč.	ViZ zavodi v občini	ViZ zavodi v občini Državni proračun	Trajna naloga Izvajanje že poteka

STROKOVNO PODPORNE SLUŽBE / STORITVE

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SPODBUJANJE RAZVOJA MREŽE PROGRAMOV PODPORE IN POMOČI OSEBAM Z OVIRANOSTJO IN NJIHOVIM SVOJCEM	Razvoj javnih služb, ki urejajo vprašanja invalidov (pomoč na domu, institucionalno varstvo, družinski pomočnik, osebna asistenca, varovanje oseb, prevoz, informacije, zaposlovanje pod posebnimi pogoji).	Občina Šempeter-Vrtojba: Oddelek za družbene dejavnosti VDC Nova Gorica CSD, DU občine Zavod RS za zaposlovanje Invalidske organizacije	Občina Šempeter-Vrtojba: Oddelek za družbene dejavnosti VDC Nova Gorica CSD, DU občine Zavod RS za zaposlovanje Invalidske organizacije	Trajna naloga Izvajanje že poteka
INFORMACIJSKA DOSTOPNOST STROKOVNO – PODPORNH SLUŽB IN INVALIDSKIH ORGANIZACIJ	Vsebinska in tehnična dopolnitev spletne strani občine Šempeter-Vrtojba, s povezavami do ključnih informacij o strokovno – podpornih službah in do spletnih strani invalidskih organizacij.	Občina Šempeter-Vrtojba: občinska uprava in Svet Za invalide	Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2023-2026
INFORMACIJSKA PISARNA ZA INVALIDE	Vodnik po pravicah invalidov s področja zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zaposlovanja invalidov, sistemskih spodbud pri zaposlovanju, šolstvu, pravic do socialnih transferov – namenjen invalidom, bolnikom, starejšim občanom, delodajalcem in svojcem	Nosilec: Svet za invalide Sodelujejo: Invalidske in humanitarne organizacije, javne inštitucije	Občina Šempeter-Vrtojba	2022 – 2026 Začetke izvajanja oktober 2022
KOORDINACIJA IZVAJANJA PROGRAMOV IN STORITEV NA PODROČJU DOLGOTRAJNE OSKRBE IN SOCIALNE POMOČI	Koordiniranje in združevanje projektov »Invalid-Invalidu«, »Starejši-Starejšemu«, delovanje patronaže, Karitasa, Rdečega križa, ki bi dosegala večjo preglednost in učinkovitost, hkrati pa bi tudi povečala frekvenco obiskov na domu oseb, ki potrebujejo tovrstne storitve.	Nosilec: Šempeter-Vrtojbi in CKZ Sodelujejo: Invalidske in humanitarne organizacije, DU občine, javne inštitucije	Različni sistemski viri Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2022 - 2026
POVEZOVANJE IZVAJALCEV S PODROČJA ZDRAVSTVA IN SOCIALE S POTENCIALI NEVLADNIH ORGANIZACIJ	Priprava kataloga storitev, ki jih nudijo nevladne organizacije, zdravstvene in socialne organizacije na območju občine ter vključevanje nevladnikov v reševanje problemov invalidov v javnih zdravstveno-socialnih storitvah.	Svet za invalide CKZ, CSD Nova gorica, ZD Nova Gorica(patronaža), DU občine, invalidske in humanitarne organizacije	Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2023-2026

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SKUPNA SEJA SVETA ZA INVALIDE Z DELEŽNIKI, KI VPLIVAJO NA IZBOLJŠANJE OKOLJA ZA OSEBE Z MOTNJAMI V DUŠEVNEM RAZVOJU	Obravnava stanja socialne vključenosti oseb z motnjami v duševnem razvoju. Oblikovanje pobud in rešitev za izboljšanje socialne vključenosti (dnevni centri, mobilna pomoč, prireditve, delavnice, kultura, zaposlovanje...)	Svet za invalide VDC Nova Gorica Center za socialno delo MD Sožitje Nova Gorica Osnovna šola Kozara Zavod za šolstvo Nova Gorica	Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2023-2026

REHABILITACIJSKI PROGRAMI IN ZDRAVSTVENO VARSTVO

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
ZAPOSLOTVENA REHABILITACIJA	Iskanje primernih delovnih mest za invalide v času zaposlitvene rehabilitacije.	URI Soča Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije Invalidske organizacije	URI Soča Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
PRIBLIŽATI IZVAJANJE POKLICNE / ZAPOSLOTVENE REHABILITACIJE	Pridobivanje koncesionarjev za izvajanje poklicne in zaposlitvene rehabilitacije na Goriškem.	Zavod RS za zaposlovanje MDI Goriške	Državni proračun	Leto 2023 – 2026
IZVAJANJE PREDAVANJ IN DELAVNIC S PODROČJA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA	Izvajanje tematskih predavanj ali delavnic s področja zdravstva za invalide, upokojene in njihove svojce.	ZD Nova Gorica Center za krepitev zdravja Društva invalidov, , DU občine	ZD Nova Gorica Center za krepitev zdravja Občina Šempeter-Vrtojba EU viri DU občine ,Društva invalidov	Trajna naloga Izvajanje že poteka
	Festival Zdravja			Enkrat na leto 2023 – 2026
INFORMACIJSKA PISARNA ZA INVALIDE, STAROSTNIKE IN ZA RAKOM OBOLELE OBČANE	Psihosocialna pomoč pri težjih in dolgotrajnih kroničnih ter rakavih boleznih Vodnik po pravicah invalidov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja in zdravstvenega zavarovanja	Ko-Rak Zavod-pomoč Društvo MDI Goriške	Občina Šempeter-Vrtojba	2023 – 2026
OBNOVITVENE REHABILITACIJE	Pomoč izbranim izvajalcem (Enovita društva, ki delujejo na območju Slovenije) pri informiranju ciljne skupine uporabnikov v Občini Šempeter-Vrtojba.	Koordinacija invalidskih organizacij	Zavod za zdravstveno zavarovanje – javni razpisi	Enkrat na leto Začetek 2023
JAVNO ZDRAVJE	Prilagoditev dostopnosti javnozdravstvenih programov invalidom in starostnikom (DORA,ZORA,SVIT,ZDRAVA ŠOLA itd).	ZD Nova Gorica Center za krepitev zdravje	Center za krepitev zdravja	Leto 2023 – 2026
POVEZOVANJE INVALIDSKIH ORGANIZACIJA NA PRI PROGRAMIH OHRANJANJA ZDRAVJA IN NEVLADNIH ORGANIZACIJ	Programe ohranjanja zdravja pri invalidskih organizacijah, ki so skupni večini invalidskih organizacij, dopolniti s programi preventive ZD Nova Gorica in NIJZ.	ZD Nova Gorica – Center za krepitev zdravja, Svet za invalide, koordinacija invalidskih organizacij in upokojenecv	Občina Šempeter-Vrtojba, ZD Nova Gorica – Center za krepitev zdravja	Leto 2023-2026

DELO, ZAPOSLOVANJE, MATERIALNA IN SOCIALNA VARNOST

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
OSVEŠČANJE DELODAJALCEV PRI ZAPOSLOVANJU INVALIDOV	1. ZAPOSLOVANJE INVALIDOV: - vzpodbujanje delodajalcev za zaposlovanje invalidov (seznanjanje z olajšavami pri zaposlovanju invalidov s strani FURS in Invalidskega sklada RS) - informativne delavnice o zaposlovanju invalidov (ZRSZ) - sodelovanje ZRSZ pri zaposlovanju brezposelnih invalidov (soočanja z delodajalci, ogledi delovnih mest ipd)	Zavod RS za zaposlovanje Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije	Razni viri	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
RAZVOJ LOKALNIH PROGRAMOV APZ IN VKLJUČEVANJE INVALIDOV V TE PROGRAME	1. Oblikovanje lokalnih programov APZ primernih za zaposlovanje invalidov (ZRSZ) 2. Računalniško opismenjevanje brezposelnih invalidnih oseb (ZRSZ)	Zavod RS za zaposlovanje Izvajalci zaposlitvene rehabilitacije Invalidske organizacije Delodajalci	Razni viri	Trajna naloga 2023 – 2026
ZAPOSLOVANJE OSEB Z OVIRANOSTJO V OBČINSKI UPRAVI IN JAVNIH ZAVODIH, KATERIH USTANOVITELJICA JE OBČINA ŠWMPWRWE-VRTOJBA	Zagotavljanje izpolnjevanja kvot pri zaposlovanju invalidov v institucijah (občinska uprava, šola).	Občina Šempeter-Vrtojba Pravne osebe, katerih ustanoviteljica je občina Šempeter- Vrtojba	Občina Šempeter- Vrtojba Državni proračun	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
ZAPOSLOVNA REHABILITACIJA In POKLICNA REHABILITACIJA	Pomoč pri pridobivanju pravice do poklicne in zaposlitvene rehabilitacije. Koordinacija v fazi izvajanja zaposlitvene rehabilitacije 1. ZAPOSLOVNA REHABILITACIJA: - Iskanje primernih delovnih mest za usposabljanje invalidov v času zaposlitvene rehabilitacije (ZRSZ, Izvajalci ZR, Občina) - Seznanjanje in ozaveščanje delodajalcev o pomenu integracije invalidov v delo in zaposlitveno rehabilitacijo (Občina, organizacija okroglih miz ipd.) 2. IZVAJANJE ZAPOSLOVNE/POKLICNE REHABILITACIJE: - Sodelovanje z izvajalci zaposlitvene rehabilitacije izbranih v koncesijskem obdobju 2022-2026	Nosilec: Informacijska pisarna na Občini Sodelujejo invalidske organizacije; ZPIZ-strokovne službe, ZRSZZ OE Nova Gorica; Invalidska podjetja s koncesijo	Občina Šempeter- Vrtojba ZPIZ – OE Nova Gorica; ZRSZZ – OE Nova Gorica	Trajna naloga Leto 2022-2026

KULTURA

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
ARHITEKTURNA DOSTOPNOST	Izdelava montažnih klančin.- dostop na oder velika dvorana v Mladinskem centru v Vrtojbi	Občina Šempeter-Vrtojba	Občina Šempeter-Vrtojba Državni proračun EU sredstva	Leto 2023
	Postavitev usmerjevalnih tabel dostop do WC za invalide.			2023 – 2026
DOSTOPNOST DO KULTURNIH PRIREDITEV ZA INVALIDE	Organizatorji kulturnih prireditev (proslave, koncerti, gledališke predstave) morajo zagotavljati pogoje za udeležbo invalidov na teh dogodkih.	Izvajalci kulturnih dejavnosti Invalidske organizacije Društva	Izvajalci kulturnih dejavnosti Invalidske organizacije Društva	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
PREDSTAVITEV USTVARJALCEV INVALIDOV S PODROČJA KULTURE	Omogočanje kulturnih ustvarjalcev invalidov na občinskih prireditvah	Nosilec: Občina Šempeter-Vrtojba. Sodelujejo invalidske organizacije	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga: Leto 2023-2026
PRILAGODITEV PROGRAMOV INVALIDSKEMU TURIZMU	Prilagoditev programa letno – prilagoditev programa turistične znamenitosti podprto z vizualno spletno tehnologijo	Turistično društvo	Javni razpis Občine Šempeter-Vrtojba	Leto 2023-2026

ŠPORT IN REKREACIJA

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
IZOBRAŽEVANJE STROKOVNEGA KADRA	Izobraževanje ali usposabljanje vaditeljev / trenerjev za potrebe invalidskega kreativnega športa.	Paraolimpijski komite Slovenije Občina Šempeter-Vrtojba skupaj z Občino Renče – Vogrsko in Občino Miren-Kostanjevica; Invalidske organizacije Športna društva	Evropska sredstva	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
VKLJUČEVANJE INVALIDOV V ŠPORTE	V okviru posebnih socialnih programov vključevanje invalidov občine Šempeter-Vrtojba v športne aktivnosti	Društva invalidov Športna društva, društva upokojencev v občini	Sponsorji in donatorji Društva invalidov Javni razpisi Občine Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga Leto 2023-2026

DRUŽINSKO ŽIVLJENJE IN SPOŠTOVANJE OSEBNE INTEGRITETE

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
OSVEŠČANJE JAVNOSTI O DRUŽINSKEM ŽIVLJENJU INVALIDOV	Spodbujanje pozitivnega stališča do poroke, starševstva in spolnosti oseb s posebnimi potrebami	Občina Šempeter-Vrtojba: Svet za invalide Invalidske organizacije Društva; Mediji	Javni razpisi Občine Šempeter-Vrtojba Proračuni društev invalidov	Trajna naloga Leto 2023 – 2026
USPOSABLJANJE IN ORGANIZIRANJE SKUPIN PROSTOVOLJCEV ZA POMOČ	Na nivoju občine usposobiti skupino prostovoljcev iz programov Invalidu, Starejši za starejše, Karitas in Rdeči križ z veččinami za preseiganje ovir v komunikaciji s senzornimi invalidi	Občina Šempeter-Vrtojba Rdeči križ, Karitas, invalidske organizacije in društva upokojencev	Javni razpisi Občine Šempeter-Vrtojba Proračuni društev invalidov	2023 - 20026
SOCIALNA IZKLJUČENOST	Spodbujanje socialnih stikov posameznih invalidnih oseb, še posebej starejših, ki v osami živijo. Tu bo potrebno koordinirano delovanje celotne lokalne skupnosti za večje stike med invalidi, ostalimi ranljivimi skupinami ter upokojenci.	<ul style="list-style-type: none"> • DOM Upokojencev N. Gorica • Invalidske organizacije in društva upokojencev • CSD • ZD Nova Gorica, patronažna služba Center za krepitev zdravlja 	Javni razpisi Občine Šempeter-Vrtojba CSD ZD Nova Gorica, patronažna služba	Trajna naloga Leto 2023 – 2026

VERA IN DUHOVNA OSKRBA

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
DOSTOPNOST DUHOVNE OSKRBE	Zagotavljanje dostopnosti do duhovne oskrbe in spodbujanje enakih pravic do veroizpovedi, ne glede na vrsto invalidnosti.	Verske ustanove Invalidske organizacije društva	Verske ustanove Donatorji	Trajna naloga Izvajanje že poteka
DOSTOPNOST DO CERKVENIH OBJEKTOV	Ureditev dostopnosti do cerkvenih objektov s postavitvijo montažne klančine (vstop preko pragov vrat v objekt).	Verske ustanove Invalidske organizacije	Verske ustanove donatorji	Leto 2023 – 2026
SEJA SVETA Z INVALIDE Z PREDSTAVNIKI VERSKIH SKUPNOSTI	Enkrat letno na razširjeni seji Svet za invalide obravnava področje dostopnosti verske oskrbe za vse osebe z posebnimi potrebami (vse vrste invalidnosti) ter predlaga ustrezne aktivnosti na tem področju	Občina Šempeter-Vrtojba (Svet za invalide pri Občini Šempeter-Vrtojba Verske skupnosti	Občina Šempeter-Vrtojba	Leto 2023-2026

DOSTOPNOST GRAJENEGA OKOLJA, INFORMACIJ, PREVOZOV

UKREP (Lokacija)	OPIS AKTIVNOSTI (Situacija)	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
ŠEMPETER				
Osnovna šola Ivana Roba – Šempeter Ulica Padlih borcev 15 - Šempeter	Postavitev usmerjevalnih tabel z kontaktnimi informacijami (telefon) za vstop v objekt (glavni in stranski vhod)	Osnovna šola	Občina	2023
	Zamenjav krilnih vrat z drsnimi vrati v obeh vhodih v objekt	Osnovna šola	Občina	2024
	Ureditev zunanjega WC za invalide ob igrišču za invalide	Osnovna šola	Občina	2024
	Postavitev platforme za dostop invalidov na vozičku do 3. etaže	Osnovna šola	Občina	2024
Vrtec – Enota Mavrica; Ulica padlih borcev 15 - Šempeter	Pešpot ob ulici mora biti v celoti opremljen z klančinami	Vodstvo vrtca	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
	Prilagoditi predprostor invalidom za vstop v vrtec	Vodstvo vrtca	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Vrtec – Enota žarek	Ureditev parkirnega mesta za invalide pred vrtcem	Vodstvo vrtca	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
	Postavitev dvigala za prevoz invalida v prvo etažo	Vodstvo vrtca	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2024
Poslovalnica Nova KBM – Cesta prekomorskih brigad 7, Nova Gorica	Ureditev nivoja delovnega pulta za stranke, ki so na invalidskem vozičku Uredite taktilnih oznak in kontrastnih oznak po stopnicah v objekt	KBM poslovodja	KBM	2023

UKREP (Lokacija)	OPIS AKTIVNOSTI (Situacija)	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
Turistična agencija GEA; Trg Ivana Roba 4; Šempeter	Postaviti usmerjevalne informacijske table pred vstopom agencijo, vključno z GSM telefonom	Vodja poslovalnice	Turistična agencija Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Knjižnica Šempeter; Cesta Goriške fronte 2; Nova Gorica	Postaviti usmerjevalne informacijske table pred vstopom v agencijo, vključno z GSM telefonom	Direktor Knjižnice v Novi Gorici	Knjižnica Nova Gorica Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Zdravstveni DOM Šempeter Cesta Prekomorskih brigad 25	Postavitev klančine, ki omogoča dostop do dvigala za objektom.. Postavitev usmerjevalnih tabel za invalide na vozičku. Postavitev kontrastnih taktilnih oznak na stopnicah ob vhodu v objekt na obeh objektih	Zdravstveni dom	Zdravstveni dom Nova Gorica Občina Šempeter- Vrtojba Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Lekarna Nova Gorica – Enota Šempeter; Cesta prekomorskih brigad 2; Šempeter	Postavitev informativnih table za dostop v objekt vključno z telefonsko številko za pomoč invalidom	Lekarna Nova Gorica – Enota Šempeter	Lekarna Nova Gorica	2023
Pošta Slovenije Vrtojbenska cesta 19c; Šempeter	Postavitev kontrastnih taktilnih oznakah po stopnicah. Usmerjevalne table z telefonskimi na nudenje pomoči invalidom	Pošta Slovenije	Posta Slovenije	2023
Slušni center Audio, Trg Ivana Roba 6; Šempeter	Postavitev parkirnega mesta za invalide	Občina	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Slušni center VIDEX; Cesta prekomorskih brigad 62a; Šempeter	Zagotovitev platforme za invalide na vozičku v prvo nadstropje. Postavitev informacijski usmerjevalnih tabel, telefoni za pomoč invalidom	VIDEX	VIDEX Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023-2024
Slušni center Neuroth; Cesta prekomorskih brigad 62a;	Postavitev informacijske table za dostop do pritličja – vhoda v poslovne prostore. Vzpostavitev taktilnih oznak.	Neuroth	Neuroth Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Javni avtobusni prevozi	Zagotovitev ustreznega voznega parka za javni avtobusni prevoz invalidov na vozičku. Sestavni del koncesijske pogodbe Prilagoditev postajališč za invalide	Občina	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2024
Dostop do trgovin v centru	Postavitev klančin – dostop do vseh poslovnih prostorov. Promocija za izvajalce javnih storitev, ki so dostopne invalidom.	Lastnik poslovalnice	Lastnik poslovalnice Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023-2024
Sakralni objekt – Cerkev Šempeter	Postavitev informacijskih usmerjevalnih tabel za dostop v objekt z potrebnimi informacijami (telefon) za pomoč		Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023

UKREP (Lokacija)	OPIS AKTIVNOSTI (Situacija)	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
	Ureditev dostopnosti do cerkvenih objektov s postavitvijo montažne klančine (vstop preko pragov vrat v objekt).	Verske ustanove Invalidske organizacije	Verske ustanove Donatorji Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2024
Pokopališče Šempeter	Ureditev dostopa v objekt (montažna klančina). Postavitev informacijskih usmerjevalnih tabel za dostop na pokopališče.	Občina	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
VRTOJBA				
Podružnična šola Vrtojba . O.Š Ivana Roba; Ulica 9. septembra 132 a	Dostop za invalide v prvo etažo se izvede z platformo po stopnicah.	Vodstvo šole Ivana Roba	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Vrtec – Enota Sonček; Ulica 9. septembra 137a	Prilagoditi predprostor invalidom za vstop v vrtec	Vodstvo vrtca	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Dostop do trgovin, bifejev	Postavitev klančin v poslovne objekte javnega značaja, ker je to potrebno. Promocija poslovalnic prijazna do invalidov	Lastnik poslovalnice	Lastnik poslovalnice Občina – promocija	2023-2024
Javni zavod za kulturo, šport, turizem in mladino Šempeter-Vrtojba; Ulica 9. september 137a; Vrtojba	Postavitev indukcijske zanke v veliki dvorani mladinskega centra. Postavitev usmerjevalnih tabel z telefonom za pomoč invalidom. Postavitev taktilnih in kontrastnih oznak dostop do velike dvorane mladinskega centa. Nabava penjalnika za prevoz invalida na vozičku po stopnicah v I. nadstropje	Mladinski center	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2024
ŠPORTNI CENTER – Vrtojba Polje 5, Vrtojba	Postavitev štirih dodatnih parkirnih mest za invalide. Postavitev usmerjevalnih tabel za dostop v objekt. Postavitev štirih mest v veliki telovadnici ob igrišču z ustrezno zaščito mreže	Vodstvo mladinskega centra	Občina Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Sakralni objekt – Cerkev v Vrtojbi	Ureditev parkirnega mesta za invalide. Postavitev informacijskih tabel – pomoč invalidom	Verske ustanove Invalidske organizacije	Verske ustanove Donatorji Javni razpisi na nacionalnem in evropskem nivoju	2023
Pokopališče Vrtojba	Postavitev usmerjevalnih tabel za invalide na pokopališče	Občina	Občina	2023
CELOTNA OBČINA				
ODPRAVLJANJE ARHITEKTOSKIH OVIR	Na pobudo invalidov in nevladnih organizacij se pristopi k reševanju konkretnih problemov odpravljanju arhitektonskih ovir.	Oddelek za investicije pri Občini Šempeter-Vrtojba	Občina Šempeter-Vrtojba	2023-2026

VKLJUČENOST INVALIDOV V OBLIKOVANJE POLITIKE

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SPODBUJANJE IN ZAGOTAVLJANJE	Zagotavljanje možnosti sodelovanja	Občina Šempeter-	Občina Šempeter-	Leto

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SODELOVANJA PRI PRIPRAVI OBČINSKIH DOKUMENTOV, KI ZADEVAJO PODROČJE INVALIDOV	in posredovanja mnenj, predlogov pri oblikovanju dokumentov na področju invalidov. Delovanje sveta za invalide pri Občini Šempeter-Vrtojba	Vrtojba: Svet za invalide Invalidske organizacije Društva, NIJZ; CSD itd.	Vrtojba	2022 – 2026

SPREMLJANJE IN UGOTAVLJANJE UČINKOV SPREJETIH UKREPOV ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

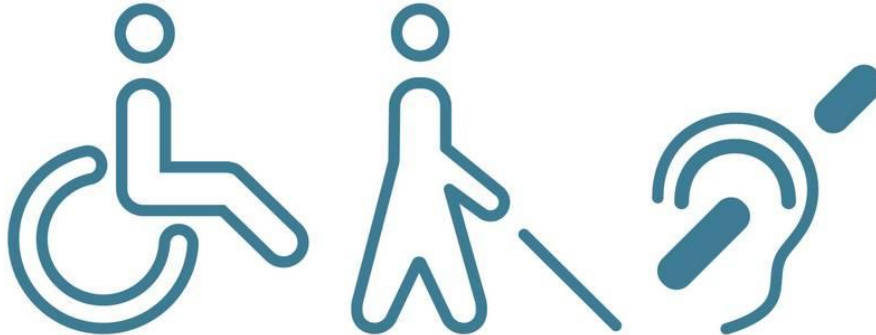
UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SPREMLJANJE UČINKOV SPREJETIH UKREPOV PRI PROJEKTU »OBČINA PO MERI INVALIDOV«	Spremljanje izvajanja projekta in redna priprava poročil. Na Občinskem svetu enkrat letno poročanje o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov«	Občina Šempeter-Vrtojba: Svet za invalide Oddelek za družbene dejavnosti	Občina Šempeter-Vrtojba	Trajna naloga Leto 2022 – 2026

MEDNARODNO SODELOVANJE

UKREP	OPIS AKTIVNOSTI	NOSILEC / IZVAJALEC	VIR FINANCIRANJA	ČASOVNI OKVIR
SPODBUJANJE ČEZMEJNEGA MEDNARODNEGA SODELOVANJA	Spodbujanje čezmejnega mednarodnega sodelovanja z invalidskimi organizacijami v Italiji, na Hrvaškem, na Madžarskem. Izmenjava pozitivnih praks	Invalidske organizacije Društva, NIJZ; CSD itd. Občina Šempeter-Vrtojba	Invalidske organizacije Društva EU sredstva	Leto 2022 – 2026
VKLJUČEVANJE V PROJEKTE CEZMEJNEGA SODELOVANJA	Področje invalidskega zavarovanja; Socialnega varstva Področje zdravstvenega varstva Področje zaposlovanja in šolstva	Nosilec: Občina Šempeter-Vrtojba	Javni razpisi: EU Sredstva Države Društva	Leto 2022 - 2026

PREGLED ZAKONODAJE ZA INVALIDE

Gradimo mostove za socialno vključenost invalidov, bolnikov in starejših občanov

Oseba v Sloveniji pridobi status invalida s pravnomočno odločbo pristojnega organa na osnovi ustreznega zakona. Pravice invalidov so odvisne od zakona, po katerem oseba pridobi status, od deleža telesne ali duševne okvare osebe, vključenosti osebe v obvezna socialna zavarovanja, starosti in podobno. Temeljni dokument slovenske zakonodaje na tem področju je **Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI)**, Uradni list RS, št. 94/2010.

Pravni okvir podpore osebam s hendikepom v Sloveniji

Pravice invalidov v Republiki Sloveniji niso zagotovljene v enem, krovnem zakonu, temveč v področni zakonodaji, tako da različni zakoni urejajo različne pravice invalidov na različnih področjih.

Zakoni

- **Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov** in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov.
- **Zakon o izenačevanju možnosti invalidov** ureja enake možnosti in nediskriminacijo invalidov ter je eden najpomembnejših dokumentov s tega področja v Sloveniji.
- **Zakon o duševnem zdravju** ureja sistem zdravstvene in socialnovarstvene skrbi za duševno zdravje, nosilce oziroma nosilke te dejavnosti ter pravice osebe med zdravljenjem v oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice, obravnavo v varovanem oddelku socialnovarstvenega zavoda in nadzorovano, pri tem pa tudi postopke sprejema osebe v obravnavo v skupnosti.
- **Zakon o socialno varstvenih prejemkih** (Uradni list RS, št. [61/10](#), [40/11](#), [14/13](#), [99/13](#), [90/15](#), [88/16](#), [31/18](#), [73/18](#) in [196/21](#) – ZDOsk)
- **Zakon o spremembah in dopolnitvi Zakona o socialno varstvenih prejemkih**, na podlagi katerega so ponovno začele veljati določbe Zakona o družbenem varstvu duševno in

telesno prizadetih oseb, ki urejajo pravico do nadomestila za invalidnost ter dodatka za tujo nego in pomoč – NE DRŽI, DATI VEN.

- **Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami** (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12, 41/17 – ZOPOPP in 200/20 – ZOOMTVI)
- **Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev** (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO in 54/22 – ZUPŠ-1)
- **Zakon o pacientovih pravicah** določa pravice, ki jih ima pacient kot uporabnik zdravstvenih storitev pri vseh izvajalcih teh storitev. Določa postopke za uveljavljanje teh pravic ob kršitvah in s temi pravicami povezane dolžnosti. Namen zakona je omogočiti enakopravno, primerno, kakovostno in varno zdravstveno oskrbo. V letu 2008 so bili sprejeti tudi podzakonski akti.
- **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju** uvaja vrsto novosti. Za invalide je posebno pomembna določba, s katero se dosedanjim skupinam bolezni/stanj, ki se jim zdravljenje in rehabilitacija v celoti krije iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, dodajajo slepe in slabovidne osebe, osebe s popolno ali zelo težko okvaro sluha, osebe s cistično fibrozo in avtizmom ter osebe po nezgodni poškodbi in okvari možganov. Dodana je pravica zavarovanim osebam z vrojenimi motnjami presnove do živil za posebne zdravstvene namene s prilagojeno sestavo hranil. Nova je določba, da bo socialno ogroženim osebam državni proračun kril plačilo do polne vrednosti zdravstvenih storitev in jih s tem oprostil plačevanja premij za dopolnilno zdravstveno zavarovanje.
- **Zakon o medicinskih pripomočkih**, s katerim je zagotovljen dostop do medicinskih pripomočkov, ki ustrezajo standardom kakovosti na evropskem trgu, in onemogočen dostop do izdelkov, ki ne izpolnjujejo zahtev v zvezi z varnostjo, zmogljivostjo in kakovostjo.
- **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov**, ki je opredelil nadzor nad porabo odstopljenih prispevkov z uvedbo obvezne revizije te porabe; razširil razloge za odvzem statusa invalidskega podjetja oziroma zaposlitvenega centra; natančneje uredil postopke pri uveljavljanju finančnih spodbud delodajalcev; določil obvezno izobraževanje za strokovne delavce, ki opravljajo storitve zaposlitvene rehabilitacije, za člane rehabilitacijskih komisij ter strokovne delavce v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih; prinaša pa tudi spremembe pri financiranju prilagoditev delovnega mesta in sredstev za delo ter pri podpornem zaposlovanju najtežjih invalidov; dviguje denarne prejemke med trajanjem zaposlitvene rehabilitacije z dosedanjih

30 na 40 % minimalne plače, zato da se spodbuja vključevanje brezposelnih invalidov v te storitve.

- **Zakon o osebni asistenci** (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18, 172/2021)
- **Zakon o socialnem vključevanju invalidov** (Uradni list RS, št. 30/18, 196/21 – ZDOsk in 206/21 – ZDUPŠOP)
- **Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.** (ZPIZ 2)
  - Zakon o spremembi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2F (Uradni list RS, št. 28/19 z dne 3. 5. 2019),
  - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2G (Uradni list RS, št. 75/19 z dne 12. 12. 2019),
  - Zakon o dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2H (Uradni list RS, št. 139/20 z dne 9. 10. 2020),
  - Zakon o finančni razbremenitvi občin – ZFRO (Uradni list RS, št. 189/20 z dne 15. 12. 2020),
  - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2I (Uradni list RS, št. 51/21 z dne 2. 4. 2021),
  - Zakon o spremembah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2J (Uradni list RS, št. 121/21 z dne 23. 7. 2021),
  - Zakon o spremembah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2K (Uradni list RS, št. 162/21 z dne 8. 10. 2021),
  - Zakon o dolgotrajni oskrbi – ZDOsk (Uradni list RS, št. 196/21 z dne 17. 12. 2021),
  - Zakon o dopolnitvi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2L (Uradni list RS, št. 10/22 z dne 21. 1. 2022),
  - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2M (Uradni list RS, št. 29/22 z dne 4. 3. 2022).
  - Zakon o spremembi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2F), stran 3416.
  - Zakon o dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2H), stran 5707
  - Zakon o spremembah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2J), stran 7510.
  - Zakon o spremembah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2K), stran 9297.
  - Zakon o dopolnitvi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2L), stran 336.
  - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2M), stran 1460
  - 3097. Zakon o spremembah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2K), stran 9297
- **Zakon za uravnoveženje javnih financ.**
- **Zakon o nalogah in pooblastilih policije** (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr., 10/17, 46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US), v katerem je navedeno, da morajo policisti še posebno

obzirno ravnati z žrtvami in osebami, ki potrebujejo dodatno pozornost, pomoč in skrb, kot so otroci, mladoletniki, starejši, invalidne osebe, nosečnice in žrtve nasilja v družini.

- **Zakon o spremembi Zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije**, ki spreminja sestavo sveta FIHO in določa pogoje za članstvo v svetu. Določa tudi, da se sredstva iz presežka prihodkov nad odhodki lahko namenijo zgolj za povečanje premoženja fundacije ali financiranje programov in storitev invalidskih in humanitarnih organizacij v naslednjem koledarskem letu.
- **Zakon o preprečevanju nasilja v družini** (Uradni list RS, št. [16/08](#), [68/16](#), [54/17](#) – ZSV-H in [196/21](#) – ZDOsk) v tretjem odstavku 4. člena z naslovom Posebno varstvo in skrb določa, da so posebne skrbi pri dajanju pomoči žrtvam deležne starejše osebe in invalidi ter osebe, ki zaradi različnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase.
- **Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDOsk), stran 12335**

- **Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah** določa, da Republika Slovenija spodbuja ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev k postopni zagotovitvi dostopa do njihovih storitev osebam z okvaro vida ali sluha.
- **Zakon o voznikih** med drugim ureja vprašanje zdravniških pregledov o telesni ali duševni (ne)zmožnosti za vožnjo zaradi bolezni ali invalidnosti.
- **Zakon o varstvu kulturne dediščine** določa, da je nepremična kulturna dediščina dostopna vsakomur, še posebno mladim, starejšim in invalidom.
- **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo** se posredno nanaša tudi na umetnike invalide, saj na novo ureja dohodkovni cenzus za samozaposlene v kulturi. Obenem se nanaša na sofinanciranje opravljanja posebnih nalog osrednjih območnih splošnih knjižnic, kamor spadajo tudi tiste storitve in dejavnosti slovenskih splošnih knjižnic, ki so namenjene pripadnikom različnih skupin invalidov. Te se lahko po novem sofinancirajo tudi iz intervencijskih sredstev MIZKŠ.

Poleg zakonov so za uresničevanje pravic oseb s hendikepom pomembni tudi številni podzakonski akti in drugi dokumenti:

Pravilniki

- **Pravilnik o kriterijih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo** (Uradni list RS, št. [89/14](#), [92/15](#), [18/17](#), [17/18](#), [3/19](#) in [97/21](#)) ki staršem otrok s posebnimi potrebami omogoča uveljavljanje nekaterih pravic, in sicer predvsem delo s krajšim delovnim časom od polnega, dodatek za nego otroka in pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek.

- **Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini** (Uradni list RS, št. [31/09](#) in [42/17](#))
- **Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode** (Uradni list RS, št. [104/09](#))
- **Pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi in organizacijami pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini** (Uradni list RS, št. [25/10](#))
- **Pravilnik o osebni asistenci** (Uradni list RS, št. [26/22](#))
- **Pravilnik o storitvah socialnega vključevanja invalidov** (Uradni list RS, št. [58/2022](#))
- **Pravilnik o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila (ZIMI)** je Ministrstvo za delo družino in enake možnosti potrdilo prejšnji mesec. Na seznamu tehničnih pripomočkov so po novem tudi:
  - elektronska varuška,
  - svetlobni hišni zvonec z alarmom,
  - videofon,
  - FM sistem ali FM sistem prilagojen za osebe z polževim vsadkom,
  - indukcijska zanka za tv,
  - svetlobna budilka,
  - zapestna ročna ura/vibracijska,
  - telefonski aparat z ojačevalcem,
  - baterije za polžev vsadek, itd.
  - gluhi, ki uporabljajo znakovni jezik izbrali tehnični pripomoček za komunikacijo, kot je prenosni osebni računalnik ali mobilni telefon ali tablični računalnik.

Uredbe

- **Uredba o načinu izvajanja gospodarske javne službe javni linijski prevoz potnikov v notranjem cestnem prometu in o koncesiji te javne službe** določa, da se lahko prevažajo psi vodniki za slepe s slepo osebo. V notranjem prometu je dovoljen brezplačni prevoz psov spremljevalcev v vseh vlakih.
- **Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov od leta 2004 do leta 2009** je dodala podlago za financiranje dodatnih stroškov blaga in storitev, povezanih z opravljanjem študijske dejavnosti za študente s posebnimi potrebami (na primer za tolmače slovenskega znakovnega jezika).
- **Uredba o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov** daje podlago za financiranje ustvarjanja pogojev za povečanje vključenosti študentov s posebnimi potrebami.

Pravica gluhih do uporabe slovenskega znakovnega jezika

V letu 2002 je bil sprejet tudi Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika, ki gluhim in naglušnim zagotavlja pravico do uporabe slovenskega znakovnega jezika. S tem je načeloma zagotovljena pravica gluhih in naglušnih, da kot svoj materin jezik v vseh situacijah uporabljajo slovenski znakovni jezik. Vendar pa so pri uresničevanju te pravice tudi danes, v letu 2014, zelo pogosto ovirani.

Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide 2005

Vlada Republike Slovenije je dne 07.12.2005 sprejela Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti grajenega okolja, informacij in komunikacij za invalide.

Njeni cilji imajo pravno podlago v številnih zakonih o urejanju prostora, gradnji objektov, dostopnosti stanovanj, dostopnosti delovnega okolja in opreme, letalskem in cestnem prometu, elektronskih komunikacijah itd. Sprejem tega dokumenta je bil v veliki meri posledica obveze, ki jo je Slovenija prevzela ob vstopu v Evropsko Unijo, saj Amsterdamska pogodba v 13. členu prepoveduje diskriminacijo zaradi invalidnosti, Evropska Listina temeljnih pravic, sprejeta v Nici leta 2000 pa v 26.členu priznava invalidom pravico do neodvisnosti, družbene in zaposlitvene integracije ter sodelovanja v družbenem življenju. Dostopnost se v Evropski uniji povezuje tudi z načelom »Oblikovanje za vse«, ki poudarja dostopnost do storitev, dobrin in grajenega okolja.

Dokument »**Dostopna Slovenija**« je kot **prvi cilj** opredelil odpravljanje grajenih in komunikacijskih ovir v obstoječih objektih v javni rabi in na javnih površinah, kar bi se moralo izvršiti do leta 2015. Ker pa so bili tako nosilci dejavnosti, kakor tudi nadzor nad izvajanjem aktivnosti za doseganje tega cilja zelo ohlapno opredeljeni, tudi v letu 2014 reprezentativne invalidske organizacije ugotavljajo, da arhitekturne in komunikacijske ovire celo v okoljih javnih ustanov še zdaleč niso odstranjene.

Drugi cilj sprejetega dokumenta je natančno opredelil, kako naj bi zagotovili prilagojene oblike, načine in kanale komuniciranja ljudem s senzornim hendikepom:

Predvideni ukrepi za slepe in slabovidne:

- omogočiti branje s povečevalnim steklom oziroma elektronsko lupo, tiskanje pomembnejših informacij z večjimi črkami (npr. navodila za uporabo zdravil),
- omogočiti uporabo prilagojene tehnologije pri storitvah javnih služb,
- z Braillovo pisavo označiti farmacevtske izdelke, posebno zdravila (izpisano vsaj ime zdravila na ovojnini),

- v javnih ustanovah mora biti dostopna elektronska lupa ali povečevalno steklo za slabovidne, za slepe uporabnike pa prilagojena računalniška oprema, kjer je to nujno potrebno (npr. v knjižnicah),
- sprejetje uredbe Vlade Republike Slovenije, ki bo določala tiskanje pomembnejših informacij z večjim i črkami (npr. navodila za uporabo zdravil),
- za slepe in slabovidne zagotoviti branje podnapisov in opisno spremljanje dokumentarnih, znanstvenih, potopisnih oddaj in filmov – dokler ne bo digitalna televizija omogočila sprejemanja teh informacij na ločenih kanalih za senzorno ovirane invalide,
- omogočiti večjo in širšo dostopnost zvočnih knjig,
- omogočiti večjo in širšo dostopnost knjig z večjimi črkami oz. poudarjenim tiskom,
- ureditev taktilnih oznak

Predvideni ukrepi za gluhe in naglušne:

- z uporabo tehnologij, ki jih omogoča digitalna televizija, je treba zagotoviti uvedbo nacionalnega programa na ločenih kanalih s prilagoditvami za slepe in slabovidne ter gluhe in naglušne uporabnike (opisno opremljanje filmov za slepe in znakovni jezik za gluhe, podnaslavljanje za gluhe in naglušne osebe),
- gluhim, ki uporabljajo za sporazumevanje slovenski znakovni jezik, omogočiti njim prilagojeno komuniciranje v javnih ustanovah,
- omogočiti naglušnim osebam komuniciranje, spremljanje informacij in predavanj v javnih ustanovah prek induktivne zanke (prenosne ali stalne),
- v paket za novorojenčke dodati elektronski indikator otroškega joka za gluhe matere,
- prilagoditi informacije v prometu za gluhe in naglušne osebe (prodaja vozovnic in dajanje informacij med potovanjem), ki morajo biti dostopne vidno in po indukcijski zanki,
- pri informativnih oddajah zagotoviti dovolj velik okvir, v katerem je prikazan tolmač, ki tolmači informacije, in sinhrono podnaslavljanje,
- omogočiti spremljanje informacij po teletekstu, v polni in ne v skrajšani obliki,
- varnostno opremo opremiti z vibracijskimi alarmi ali utripajočo lučjo, da lahko gluhi in naglušni zaznajo sporočila (npr. utripajoče luči, ki kažejo smer izhoda iz objekta ob alarmu),
- zagotoviti tehnične možnosti za povratne informacije v prometu in telekomunikacijah za senzorno ovirane invalide

Tudi vse naštetu bi moralo biti izvedeno in zagotovljeno do 31.12.2015, financiranje za izvedbo navedenih ukrepov pa je bilo predvideno iz proračuna. V zdravstvenih okoljih je bilo s tem dokumentom predvideno zagotavljanje celovite prilagoditve vseh oblik komuniciranja ljudem s senzornim hendikepom. Na žalost navedeni cilji še danes marsikje niso doseženi (publikacije, prilagojene slepim ali v zvočni obliki, svetlobni signali, pisno komuniciranje, zagotovitev tolmača v znakovni jezik...).

Tretji cilj dokumenta »Dostopna Slovenija« opredeljuje obveznost države, da ljudem z motnjami v duševnem razvoju zagotovi njim razumljiva in prilagojena sredstva informiranja in komuniciranja o vseh zadevah, povezanih z odločanjem na državni ali lokalni ravni in o vseh zadevah, ki se nanašajo na njihovo življenje – torej tudi o vsem, kar zadeva skrb za zdravje. Ta cilj bi moral biti uresničen že do 31.12.2010.

Statistični urad Republike Slovenije je leta 2007 objavil brošuro z naslovom **Invalidi, starejši in druge osebe s posebnimi potrebami v Sloveniji**, v kateri je podan obsežen pregled takratnega položaja oseb z različnimi oblikami invalidnosti. O neenakem položaju invalidov pri uveljavljanju pravic do storitev javnega zdravja v tej publikaciji ni nobenega govora.

Raziskava in inventarizacija ovir za osebe s hendikepom

Urbanistični inštitut Republike Slovenije je 2008 izvedel raziskavo in 2010 objavil obsežno poročilo o inventarizaciji obstoječih ovir v grajenem okolju in v objektih v javni rabi po Sloveniji, ki ovirajo pravico oseb s hendikepom do dostopa do javnih objektov in storitev.

Akcijski program za invalide 2007-2013 in njegovo uresničevanje

Leto 2007 je bilo Evropsko leto enakih možnosti in ob tej priložnosti je vlada Republike Slovenije že 30.11. 2006 v okviru priprav na to leto sprejela Akcijski program za invalide 2007-2013. Cilj programa je bil spodbujati, varovati in zagotavljati polnopravno in enakovredno uživanje vseh pravic tudi za osebe z različnimi oblikami invalidnosti in zagotoviti vsestransko spoštovanje njihovega dostojanstva.

Šlo je za program ukrepov za vse invalide, ne glede na vrsto invalidnosti ali njihovo starost, na vseh področjih, ki pomembno vplivajo na njihovo življenje (izobraževanje, zaposlovanje, zdravje, kultura, dostopnost, samoorganiziranje v invalidskih organizacijah). Šlo je za program ukrepov za vse invalide, ne glede na vrsto invalidnosti ali njihovo starost, na vseh področjih, ki pomembno vplivajo na njihovo življenje (izobraževanje, zaposlovanje, zdravje, kultura, dostopnost, samoorganiziranje v invalidskih organizacijah).

Statistični urad Republike Slovenije je leta 2007 objavil brošuro z naslovom **Invalidi, starejši in druge osebe s posebnimi potrebami v Sloveniji**, v kateri je podan obsežen pregled takratnega položaja oseb z različnimi oblikami invalidnosti. O neenakem položaju invalidov pri uveljavljanju pravic do storitev javnega zdravja v tej publikaciji ni nobenega govora.

Raziskava in inventarizacija ovir za osebe s hendikepom

Urbanistični inštitut Republike Slovenije je 2008 izvedel raziskavo in 2010 objavil obsežno poročilo o inventarizaciji obstoječih ovir v grajenem okolju in v objektih v javni rabi po Sloveniji, ki ovirajo pravico oseb s hendikepom do dostopa do javnih objektov in storitev.

Akcijski program za invalide 2014 – 2021

9. 1. 2014 je vlada Republike Slovenije sprejela nov Akcijski načrt za invalide, ki tokrat zajema obdobje do 2021. Posamezni cilji in pripadajoči ukrepi so bolj ali manj le povzeti iz Akcijskega programa za invalide 2007 – 2013 ali pa preprosto kar prepisani – ne da bi bila podana kakršna koli konkretna strategija za njihovo uresničevanje in izvajanje. Enako velja tudi za nosilce.

Akcijski program za invalide 2022 – 2021

Republika Slovenija je svoje smernice glede invalidske politike nadgradila in dopolnila v Akcijskem programu za invalide 2022 -2030, ki ga je vlada Republike Slovenije sprejela na svoji 97. redni seji dne 14. 10. 2021. Program obsega trinajst temeljnih ciljev skupaj s 120 ukrepi, ki celovito urejajo vsa področja življenja invalidov.

Evropski okvir SZO ukrepanja za doseganje najvišjega dosegljivega standarda zdravja za invalide 2022–2030

V septembru 2022 bo na Regionalnem odboru SZO med drugimi (AIDS; alkohol, digitalno zdravstvo, kulturni in vedenjski dejavniki zdravja, rak materničnega vratu) obravnavan tudi predlog evropske strategije za doseganje najvišjega zdravstvenega standarda za invalide 2022 -2030. Predlagani so ukrepi kot:

1. **zagotavljanje celostne in usklajene zdravstveno-socialne politike** (med drugim uveljavljanje klasifikacije Svetovne zdravstvene organizacije »International Classification of Functioning, Disability and Health«) za invalide v vseh življenjskih obdobjih, pri čemer je potrebno vključevati tudi osebe z redkimi boleznimi in napredujočimi kroničnimi boleznimi;
2. spodbujanje **inovativnih organizacijskih pristopov**, katerih cilj je povečati prožnost zagotavljanja zdravstvene oskrbe, prilagojene potrebam invalidov;

3. zagotavljanje čim boljše **dostopnosti** do zdravstvenih programov in storitev ne glede na starost, spol, obliko in stopnjo invalidnosti (npr. ZZZS financira obnovitveno rehabilitacijo) ter dostopnost do zdravstvenih storitev in ustanov brez arhitektonskih, informacijskih in drugih ovir
4. spodbujanje **dejavne vloge invalidov** za reševanje njihovih zdravstvenih težav, podpiranje programov ozaveščanja o zdravem življenju in izvajanje preventivnih zdravstvenih programov za različne vrste invalidov s ciljem vzdrževanja in obnovitve ostankov njihovega zdravja (programi za krepitev in ohranjanje zdravja);
5. izboljšanje **systemske ureditve** glede **medicinskih pripomočkov, podporne tehnologije** za invalide za podporo aktivnemu življenju invalidov;
6. zagotavljanje **zgodnjega odkrivanja in celovite zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami** in njihovih družin s posebnim poudarkom na multidisciplinarni obravnavi in povezavi z drugimi institucijami (šolstvo, sociala) ter zagotavljanje mobilnih oblik pomoči, ki omogočajo, da otrok ostane v družini;
7. zagotavljanje **celostne rehabilitacije** (medicinske, psihološke, socialne in poklicne rehabilitacije) odraslih oslepelih in slabovidnih, gluhih in naglušnih ter gluho-slepih oseb;
8. zagotavljanje strokovnih programov **obnovitvene rehabilitacije**;
9. ustrezna **usposobljenost kadra**, ki delajo z invalidi, s poudarkom na ustrezni komunikaciji - izboljšanje znanja ali vedenja osebja v zdravstvenih ustanovah o posameznih vrstah invalidnosti, da bodo invalidi ustrezno obravnavani glede na svojo invalidnost in potrebe in upoštevanje potreb ter spoštovanje dostojanstva invalidov skozi obravnave, vključno s tem, da je, kadar je le mogoče, potrebno komunicirati neposredno z invalidi;
10. **sistematično zbiranje podatkov** o zdravstvenem stanju in potrebah invalidov in otrok s posebnimi potrebami ter obstoječih mrežnih povezavah v skupnosti, pa tudi iskanje načinov prilagajanja zdravstvenih zmogljivosti dejanskim potrebam invalidov;
11. izboljšanje **zagotavljanja zdravstvenih storitev za invalide, vključene v socialnovarstvene zavode in zavode za usposabljanje**;
12. preučitev možnosti **vzpostavitve enotnega kriterija in posledično enotnega multidisciplinarnega organa**, ki bi združeval postopke ocenjevanja invalidnosti, začasne odsotnosti z dela, zaposljivosti, dolgotrajne oskrbe, poklicne rehabilitacije, prilagoditve delovnega mesta, medicinskih pripomočkov, pomoči in postrežbe drugega pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb, zdravstvene rehabilitacije;
13. zagotavljanje informacij in napotkov zdravstvene službe neposredno invalidom, na njim prilagojen način, tolmačem slovenskega znakovnega jezika, tolmačem oseb z gluhoslepoto, osebnim asistentom, družinskim pomočnikom ali neformalnim oskrbovalcem invalidov;
14. zagotavljanje invalidom **prilagojenih programov** glede na njihove potrebe in v preventivne zdravstvene programe;
15. posebno pozornost je potrebno nameniti **invalidnim ženskam**, s poudarkom na reproductivnem zdravju
16. **prilagoditi** standarde in normative izvajanja zdravstvenih storitev posamezni vrsti invalidov;
17. **podpora** v procesu vračanja na delo;
18. **preprečevanje nastanka invalidnosti** z zagotavljanjem varnega in zdravega delovnega okolja v smislu preventive, sprememba in dopolnitev Seznama telesnih okvar in poklicnih bolezni;

19. v primeru izrednih okoliščin v državi se ranljive družbene skupine vključi v izjeme oziroma pozitivno diskriminacijo, ko ukrepi, ki se navezujejo na izvajanje zdravstvene dejavnosti iz razloga varovanja in ohranjanja zdravja, zanje ne veljajo (npr. odpovedi pregledov in rehabilitacij, nezmožnosti obiskov v času hospitalizacij, obiski v domu za stare, ipd);

Iz vsega doslej zapisanega je jasno, da ostajamo pri prepoznavanju potreb oseb s hendikepom zelo pavšalni. Nikjer ni zaslediti konkretnih ukrepov za razreševanje težav, ki jih je z anketiranjem posameznikov s hendikepom in invalidskih organizacij opredelila že raziskava Urbanističnega inštituta iz leta 2008. Projekti, ki jih izvajajo posamezna okolja (na primer Invalidom prijazna občina, Turizem za vse itd) so nepovezani, brez konkretnih opredelitev, kako naj bi bili izvedeni in kako bodo financirani, ni sistematičnega nadzora nad uresničevanjem sprejetih predpisov in ukrepov, predvsem pa ni nobenih sankcij za neizpolnjevanje ciljev in nalog.

Arhitekturna in informacijska dostopnost

Arhitekturno in informacijsko dostopnost urejajo številni predpisi:

- Zakon o izenačevanju možnosti invalidov:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4342>
- Gradbeni zakon (GZ) :
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7108>
- Pravilnik o univerzalni graditvi in uporabi objektov:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12693>
- Zakon o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA) :
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7718>
- Evropski akt o dostopnosti:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0882>
- Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ):
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1713>
- Standard SIST ISO 21542: Dostopnost in uporabnost grajenega okolja:
<http://ecommerce.sist.si/catalog/project.aspx?id=97015faf-536f-4a42-88c2-25a834fd541f>
- Standard SIST 1186: Talni taktilni sistem za slepe in slabovidne:
<http://ecommerce.sist.si/catalog/project.aspx?id=a5cc19bf-ca6b-42a5-9550-ace4d3ad0c4a>
- Standard SIST EN 60118-4: Elektroakustika – Slušni pripomočki
<http://ecommerce.sist.si/catalog/project.aspx?id=15f88dfc-ac91-4054-8745-03c28a6986f9>
- EN 3015409: Accessibility requirements suitable for public procurement of ICT products and services in Europe
https://www.etsi.org/deliver/etsi_en/301500_301599/301549/01.01.02_60/en_301549v010102p.pdf
- Standard [SIST EN 17210:2021](http://www.sist.si/standard/17210:2021) “Dostopnost in uporabnost grajenega okolja – Funkcionalne zahteve”

- Tehnično poročilo SIST-TP CEN/TR 17621 ” Dostopnost in uporabnost grajenega okolja – Merila in specifikacije glede tehnične učinkovitosti”
- Tehnično poročilo SIST EN 17210:2021 “Dostopnost in uporabnost grajenega okolja – Funkcionalne zahteve”

Ministrstvo za okolje in prostor jev pomoč pri razlagi splošnih načel opredeljenih v Pravilniku o univerzalni graditvi in uporabi objektov izdalo leta 2017 serijo treh priročnikov:

- Univerzalna stanovanjska graditev

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Graditev/univerzalna_stanovanjska_graditev.pdf

- Inkluzivno oblikovanje in dostop do informacij v okviru načrtovanja in gradnje objektov v javni rabi

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Graditev/inkluzivno_oblikovanje.pdf

- Strateško načrtovanje dostopnosti

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Graditev/stratesko_nacrtovanje_dostopnosti.pdf